

А К Т лісопатологічного обстеження насаджень

15.05.2026

селище Катюжанка

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», лист від 05.05.2026 № 8153/40.1.9-2026, згідно п.п. 3, 4, 5, 6 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555 (далі Правила), нами: головним лісопатологом державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Валентином ГОЛИКОМ, помічником начальника Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Михайлом ЛІНКЕВИЧЕМ, інженером з охорони та захисту лісу I категорії філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Ігорем ДЕМИДАСЕМ, лісничим Дніпровського лісництва Ігорем ГАРБАРОМ, лісничим Шевченківського лісництва Ярославом ЧУПРІЄМ, лісничим Катюжанського лісництва Олександром КВАЧУКОМ в період 13-15.05.2026 року проведене лісопатологічне обстеження насаджень Димерського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, в яких проведене лісопатологічне обстеження наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

Результати обстеження:

У таблиці 1 наведено таксаційну характеристику ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулося внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, що погребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності	Причини призначення заходів
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Катюжанське лісництво														
7	10	4.0	(2)	2.2	8ДЗ2СЗ+БП+ВЛЧ+ГЗ	131	0.60	2	28	48	320	2	великий та малий соснові лубоїди	
24	23	7.3		7.3	10СЗ+ДЗ+БП	61	0.80	1	22	28	380	2	великий та малий соснові лубоїди	

26	28	1.0	(1)	0.9	10СЗ+ДЗ+БП	76	0.60	1	26	32	355	2	великий та малий соснові лубоїди
29	10	7.5	(3)	5.6	10СЗ+ДЗ+БП	91	0.70	1	27	32	430	2	великий та малий соснові лубоїди
60	14	4.0	(5)	2.7	10СЗ+БП+ДЗ	70	0.70	1А	28	32	440	2	великий та малий соснові лубоїди
66	7	7.7		7.7	10СЗ+ДЗ+БП	65	0.70	1	23	28	350	2	великий та малий соснові лубоїди
69	27	1.4		1.4	10СЗ+БП+ДЗ	66	0.70	1	24	28	370	2	великий та малий соснові лубоїди
71	1	5.2		5.2	10СЗ+ДЗ+БП	58	0.75	1А	23	28	390	2	великий та малий соснові лубоїди
71	14	2.3		2.3	10СЗ+ДЗ+БП	64	0.80	1	24	28	440	2	великий та малий соснові лубоїди
Всього:				35.3									
Шевченківське лісництво													
5	8	2.9		2.9	10СЗ	86	0.70	1А	29	36	460	2	великий та малий соснові лубоїди
5	9	0.9		0.9	9СЗ1ДЗ	76	0.70	1А	29	32	440	2	великий та малий соснові лубоїди
5	10	2.3		2.3	10СЗ	86	0.70	1А	30	32	480	2	великий та малий соснові лубоїди
5	13	5.4		5.4	10СЗ+ДЗ+БП	86	0.70	1А	29	36	460	2	великий та малий соснові лубоїди
10	16	2.6		2.6	10СЗ+БП	81	0.70	1	26	36	400	2	великий та малий соснові лубоїди
14	16	3.7		3.7	10СЗ+ДЗ	76	0.70	1А	29	40	460	2	великий та малий соснові лубоїди
14	18	0.5		0.5	9СЗ1ДЗ+БП+ВЛЧ	76	0.60	1Б	32	40	440	2	великий та малий соснові лубоїди
14	21	1.6		1.6	10СЗ+ДЗ	86	0.60	1А	31	40	440	2	великий та малий соснові лубоїди
17	4	3.4	(3)	0.9	10СЗ+ДЗ+БП+ОС	96	0.70	1А	30	38	480	2	великий та малий соснові лубоїди
17	16	3.6	(2)	3.4	9СЗ1ДЗ	81	0.70	1А	28	36	420	2	великий та малий соснові лубоїди

19	19	3.6	(2)	3.1	10СЗ+ДЗ+БП	70	0.70	1А	28	32	450	2	великий та малий соснові лубоїди
21	5	1.8	(2)	1.7	10СЗ+ДЗ	81	0.70	1А	29	32	475	2	великий та малий соснові лубоїди
21	13	13.8	(1)	1.5	10СЗ+ДЗ+БП	81	0.70	1А	29	32	480	2	великий та малий соснові лубоїди
23	19	2.1		2.1	10СЗ	56	0.85	1	21	24	370	2	великий та малий соснові лубоїди
33	4	10.6		10.6	10СЗ+БП	54	0.80	1	21	24	340	2	великий та малий соснові лубоїди
40	15	3.2		3.2	10СЗ	51	0.80	1	19	22	310	2	великий та малий соснові лубоїди
Шевченківське (Литвинівське) лісництво													
31	1	4.9	(2)	4.5	10СЗ+БП	61	0.80	1А	26	30	460	2	великий та малий соснові лубоїди
31	4	9.7	(3)	3.4	7СЗ(90)3СЗ(70)+ДЗ	90	0.75	1	29	40	460	2	великий та малий соснові лубоїди
Всього:				54.3									
Дніпровське лісництво													
24	17	2.3		2.3	10СЗ	58	0.70	1	21	24	310	4	великий та малий соснові лубоїди
42	2	8.3		8.3	10СЗ+БП	38	0.70	1	15	18	200	3	великий та малий соснові лубоїди
61	26	2.0	(3)	1.0	10СЗ+БП+ДЗ	92	0.60	2	25	36	330	3	великий та малий соснові лубоїди
Всього:				11.6									
Разом:				101.2									

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). У нижній частині стовбурів (зона товстої кори) виявлено ознаки заселення великим сосновим лубоїдом (*Tomicus piniperda*), а саме: звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи під корою, відшарування кори. У верхній частині стовбурів повалених дерев (зона тонкої кори) зафіксовано заселення малим сосновим лубоїдом (*Tomicus minor*), що проявляється у вигляді поперечних дугоподібних маточних ходів. Під проекціями крон на лісовій підстилці виявлено від 5 до 7 шт./м² свіжих пошкоджених пагонів, під час додаткового живлення дорослою стадією лубоїдів, що свідчить про значну чисельність популяції шкідників. У зоні

перехідної кори виявлено ознаки пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*) звивисті, мілкі, плескуваті ходи та пошкодження заболоні.

Насадження характеризуються слабким та середнім ступенем пошкодження.

Ступінь заселення: середній.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок ураження **кореневою губкою**.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Причини призначення заходів
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	Категорія захисності	
Катюжанське лісництво													
79	15	4.1	(1)	1.5	10СЗК+ДЗ	56	0.75	1А	23	24	370	2	коренева губка
Всього				1.5									
Шевченківське (Литвинівське) лісництво													
1	18	12.0		12.0	10СЗК+ДЗ+БП	44	0.80	1А	19	22	304	2	коренева губка
Всього				12.0									
Разом:				13.5									

В даних насадженнях діє осередок кореневої губки (КГ) (*Heterobasidion annosum*).

Характер всихання визначено як дифузний, ступінь ураження - слабкий. У процесі обстеження встановлено такі ознаки ураження:

- наявність поодиноких вітровальних дерев;
- наявність дерев із нахилом понад 30° від вертикальної осі;
- ураження кореневої системи з розвитком корозійно-деструктивної гнилі (строкатої ситової).

Зовнішні ознаки ураження дерев:

- зменшення річного приросту;
- ажурність крон;
- укорочення хвої;
- втрата блиску хвої;
- зміна забарвлення хвої (блідо-зелений відтінок з подальшим пожовтінням);
- передчасне осипання хвої.

Характер поширення ураження: поодинокий, стан осередку: діючий.

У таблиці 3 наведено ділянки соснових насаджень, всихання яких спричинене ураженням хворобами лісу.

Таблиця 3

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Причини призначення заходів
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	Категорія захисності	
Шевченківське лісництво													
5	12	13.0	(2)	12.9	8С32ДЗ+БП	67	0.75	ІБ	28	32	420	2	соснова губка
Всього				12.9									

Насадження вражене сосною губкою (*Porodaedalea pini*), що утворює багаторічні плодові тіла. При цьому спори гриба проникають крізь місця механічних пошкоджень кори та лубу таких як, термічні пошкодження (опіки, морозобоїни), місця зламу відмерлих сучків, ділянки живлення короїдів тощо, звідки міцелій поширюється по стовбуру, залишаючи пустоти, які заповнені білими пластівцями нерозкладеної целюлози. Розвиток патологічних процесів спричиняє ямчасту гниль, що поступово перетворює деревину на труху. За окомірною оцінкою ураження підтверджується наявністю плодових тіл на деревах.

У період обстеження встановлено супутнє заселення дерев стовбуровими шкідниками, а саме: великий сосновий лубоїд (*Tomicus piniperda*), малий сосновий лубоїд (*Tomicus minor*), синя соснова златка (*Phaenops cyanea*).

В насадженнях в домішку також є дерева дуба звичайного (*Quercus robur* L.). Виявлено всихаючі та сухостійні дерева, уражені несправжнім дубовим трутовиком (*Phellinus robustus* Karst.), який спричиняє жовто-буру гниль стовбура. На окремих деревах наявні сухобочини, гнилеві виразки, дупла та інші ознаки стовбурової гнилі. Ослаблення та відмирання дерев також пов'язане з пошкодженням дубовою вузькотілою златкою (*Agrilus biguttatus* F.).

У дерев берези повислої (*Betula pendula* Roth.) спостерігається ураження березовою губкою та несправжнім трутовиком, що проявляється суховершинністю, всиханням гілок і відмиранням окремих дерев.

Повнота насаджень у межах обстежених ділянок є нерівномірною, з наявністю ділянок розрідження різного ступеня.

ВИСНОВОК

За результатами проведеного лісопатологічного обстеження встановлено, що санітарний стан обстежених насаджень Димерського надлясництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» має ознаки деградації, з наявністю ослаблених дерев, що спричинені різними видами патологій.

Насадження характеризуються переважно слабким та середнім ступенями пошкодження, однак наявні чинники негативного впливу спричиняють їх подальше ослаблення та вже призводять до погіршення санітарного стану.

У результаті обстеження встановлено такі основні причини розладнання насаджень:

стовбурові шкідники — **101.2 га** слабого та середнього ступеню пошкодження;

хвороби лісу – коренева губка – **13.5 га** слабого ступеню пошкодження;

хвороби лісу – соснова губка – **12.9 га** слабого ступеню пошкодження;

Осередки шкідників і хвороб мають дифузний характер, виражених локалізованих осередків не виявлено.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання подальшому поширенню шкідників та хвороб, а також збереження біологічної стійкості насаджень, рекомендується провести у 2026 році вибіркові санітарні рубки на загальній площі **127.6 гектарів** відповідно до вимог пунктів 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 23 Правил, з урахуванням вимог чинного лісового та природоохоронного законодавства.

Під час проведення заходів необхідно:

- забезпечити своєчасне вилучення сухостійних, відмираючих та сильно ослаблених дерев;
- видалити дерева, заселені стовбуровими шкідниками та уражені хворобами;
- дотримуватися технологій проведення рубок з мінімізацією негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Лісокористувачу необхідно:

- організувати **посилений моніторинг санітарного стану насаджень**;
- здійснювати своєчасне виявлення нових осередків шкідників і хвороб;

Своєчасне та повне виконання зазначених заходів сприятиме:

- стримуванню поширення стовбурових шкідників;
- локалізації інфекційних хвороб;
- підвищенню біологічної стійкості насаджень;
- поліпшенню загального екологічного стану лісів.

Підписи:

 Валентин ГОЛИК

 Михайло ЛІНКЕВИЧ

 Ігор ДЕМИДАСЬ

 Ігор ГАРБАР

 Ярослав ЧУПРІЙ

 Олександр КВАЧУК